

**DYREKTOR
IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ
W POZNANIU**

Poznań, dnia 26 października 2018 r.

3001-IWW1.0921.20.2018.7
UNP 3001-18-122999

Egzemplarz nr 1

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI

Sporządzone na podstawie art. 52 ust. 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. nr 185, poz. 1092).

Nazwa i adres kontrolowanego urzędu

Urząd Skarbowy Poznań-Jeżyce
ul. Strzelecka 2/6,
61 – 845 Poznań

Naczelnik kontrolowanego urzędu

Pani Grażyna Hermann-Perek

Imienne upoważnienie do przeprowadzenia kontroli

Upoważnienie nr 22/2018 z dnia 1 sierpnia 2018 r. wydane przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.

Upoważnienie nr 34/2018 z dnia 4 września 2018 r. wydane przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.

Wpis do książki kontroli

Kontrola w trybie uproszczonym wpisana pod pozycją nr 1/2018.

Koordynator kontroli – imię, nazwisko i stanowisko służbowe

Karolina Strózczyk – główny ekspert skarbowy.

Kontrolerzy – imię, nazwisko i stanowisko służbowe

1. Małgorzata Czekaj – starszy ekspert skarbowy,

2.	Elżbieta Holewińska – główny ekspert skarbowy,
3.	Błażej Naja – ekspert skarbowy,
4.	Karolina Strózczyk – główny ekspert skarbowy.
Data rozpoczęcia czynności kontrolnych	22 sierpnia 2018 r.
Data zakończenia czynności kontrolnych	28 września 2018 r.
Tryb kontroli	
Uproszczony.	
Zakres kontroli	
Przedmiot kontroli	Realizacja obowiązku wdrożenia systemu Ewidencja Spraw Karnych Skarbowych (ESKS).
Okres objęty kontrolą	Od 1 lipca 2017 r. do dnia kontroli. Badaniem mogą zostać objęte również zdarzenia i dokumenty sprzed 1 lipca 2017 r., gdy miały związek z przedmiotem kontroli.
OPIS USTALONEGO STANU FAKTYCZNEGO ORAZ JEGO OCENA	

W 2017 r. w Urzędzie Skarbowym Poznań-Jeżyce zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów Departament Zwalczania Przeszeczności Ekonomicznej wdrożono do stosowania system informatyczny Ewidencja Spraw Karnych Skarbowych (ESKS). W systemie ESKS rejestrowane i ewidencjonowane są wykroczenia karne skarbowe i przestępstwa karne skarbowe w Rejestrze RKS, mandaty w sprawach o wykroczenia skarbowe w Ewidencji EMS, materiały własne przed wszczęciem postępowania w Rejestrze RMW, a także przestępstwa i wykroczenia pospolite w Rejestrze RSP. Samo wdrożenie systemu w Urzędzie Skarbowym Poznań-Jeżyce przebiegło prawidłowo, co do zasady terminowo uzupełniono dane o dotychczas prowadzonych postępowaniach, a także na bieżąco rejestrowano nowe sprawy. Ustalenia niniejszej kontroli wskazują natomiast na trudności w zakresie prawidłowości ewidencjonowania spraw np. niezgodnie z instrukcjami zawartymi w *Podręczniku użytkownika* lub wynikające z oczywistych pomyłek, które to powstały wskutek m.in. błędnie przyjętej praktyki przez Organ, a także pośrednio wiązały się z ilością prowadzonych spraw.

Szczegółowe ustalenia:

1. Regulacje wewnętrzne i organizacja pracy w zakresie wprowadzania do ESKS

W kontrolowanym okresie w Urzędzie Skarbowym Poznań-Jeżyce obowiązywał Regulamin organizacyjny stanowiący załącznik nr 20 do zarządzenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z 9 marca 2017 r. (zmieniony następnie zarządzeniem DIAS w Poznaniu z dnia 27 lutego 2018 r. – zmiany nie dotyczyły kontrolowanego zakresu).

Zgodnie z § 22 pkt 7 obowiązującego Regulaminu organizacyjnego do zadań Wieloosobowego Stanowiska Spraw Karnych Skarbowych należało prowadzenie ewidencji postępowań przygotowawczych. Natomiast do zadań wszystkich komórek organizacyjnych należy ewidencjonowanie dokumentów źródłowych w systemach informatycznych (§ 10 pkt 10 Regulaminu) oraz prowadzenie wymaganych ewidencji i rejestrów (§ 10 pkt 9 Regulaminu).

Wieloosobowe Stanowisko Spraw Karnych Skarbowych (SKK) podlegało Pierwszemu Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce (Pion Kontroli).

W komórce SKK zatrudnione były cztery osoby, jednakże w kontrolowanym okresie miała miejsce znaczna fluktuacja kadr – tylko jeden pracownik świadczył pracę w komórce SKK w całym kontrolowanym okresie. Pozostali pracownicy byli długotrwale nieobecni w pracy lub przeszli do innych komórek lub innej jednostki.

W badanym okresie obowiązywały następujące uregulowania wewnętrzne dotyczące badanego zakresu:

- Polityka Karna Skarbowa Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce stanowiąca załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 09/14 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce z dnia 8 kwietnia 2014 r.,
- Wewnętrzna Procedura Postępowania nr 16/2018 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce z dnia 29 marca 2018 r. – „Polityka Karna Skarbowa Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce”.

Powyższe przepisy prawa wewnętrznego nie regulowały ewidencjonowania spraw karnych skarbowych w systemie informatycznym ESKS.

Sprawy w ESKS ewidencjonowali pracownicy Wieloosobowego Stanowiska Spraw Karnych Skarbowych (SKK), którzy uzyskali uprawnienia do systemu 24 kwietnia 2017 r. oraz odbyli jednorazowe szkolenie z obsługi systemu ESKS, w dniu 8 maja 2017 r. – osoba kierująca komórką SKK, oraz w dniu 11 maja 2017 r. – pracownik ww. komórki.

Pracownicy Wieloosobowego Stanowiska Spraw Karnych Skarbowych (SKK) Urzędu Skarbowego posiadali w systemie rolę „kierownik referatu KS w US/UCS” i samodzielnie rejestrowali sprawy w ESKS.

W okresie objętym kontrolą od 16 kwietnia 2018 r. w związku z przejściem do IAS w Poznaniu osoby kierującej komórką SKK bezpośredni nadzór nad pracą komórki pełnił Pierwszy Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce.

2. Prowadzenie Ewidencji Spraw Karnych Skarbowych (ESKS)

Doboru próby do kontroli dokonano w sposób losowy na podstawie danych dostępnych w systemie informatycznym ESKS. Badaniem objęto 5 rejestrów tj.:

- Rejestr Spraw Karnych Skarbowych – RKS (dalej: RKS),
- Rejestr Materiałów Własnych – RMW (dalej: RMW),
- Ewidencja mandatów w sprawach o wykroczenia skarbowe – EMS (dalej: EMS),
- Rejestr Pomocy Prawnej – RPP (dalej: RPP),
- Rejestr Spraw o Przepięstwa – RSP (dalej: RSP).

Rejestr RKS

Sprawdzeniem objęto 6% populacji (21 spraw z 345).

Ze spraw poddanych weryfikacji z rejestru RKS, w 2 przypadkach stwierdzono brak przesłanek do zarejestrowania sprawy w tym rejestrze:

1) W 1 sprawie ustalono, że niewłaściwie zaewidencjonowano sprawę w ESKS - dotyczy to wpływu wniosku o uchylenie mandatu karnego nałożonego przez pracownika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce. Sam mandat, wymierzony przez pracownika komórki Urzędu innej niż SKK, został prawidłowo zaewidencjonowany w EMS. Podatnik złożył w tut. Urzędzie wniosek o uchylenie powyższego mandatu, który tutejszy Organ przekazał wg właściwości do załatwienia przez Sąd. Sprawę tę zbędnie zarejestrowano w RKS pod nr 46/2018 - jako sposób załatwienia sprawy wpisano „PRZESŁANKI-SĄD-z innych przyczyn” dopiero w opisie tej pozycji opisano czego to dotyczy. W słowniku istnieje inny sposób załatwienia sprawy tj. „SĄDY-wniosek o uchylenie mandatu karnego kredytowanego” z kategorii SAD/PROKURATOR – wpis ten należy obowiązkowo wprowadzić do toku sprawy w ewidencji EMS. Faktycznie wniosek o uchylenie mandatu prawidłowo powinien być zarejestrowany wyłącznie pod odpowiednią kategorią JRWA.

2) W 1 przypadku błędnie wprowadzono sprawę do RKS (RKS nr 54/2018). Dotyczy to zawiadomienia karnego przekazanego z komórki wewnętrznej tegoż Urzędu, właściwie zarejestrowanego w rejestrze RMW – które następnie zostało przesłane wg właściwości rzeczowej do Naczelnika Wielkopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Poznaniu. W tym przypadku sprawę należało zakończyć w RMW, poprzez dodanie właściwego wpisu w formacie „tok sprawy”, natomiast materiały przekazać za pismem do WUCS przytaczając numer RMW, bowiem nie wydano postanowienia o wszczęciu dochodzenia – brak przesłanek do zarejestrowania sprawy w rejestrze RKS.

W pozostałych 19 sprawach zaewidencjonowanych w rejestrze RKS stwierdzono, że numer ESKS nadano terminowo.

W 1 sprawie na 19 nieterminowo zaewidencjonowano 1 wpis. W tym przypadku nie zastosowano się do zaleceń Ministerstwa Finansów Departament Zwalczania Przeszłości Ekonomicznej przekazanych pismem z 30 czerwca 2017 r. nr CP10.5111.145.2017 w zakresie terminu na weryfikację wpisów spraw zarejestrowanych po 1 stycznia 2017 r. - wpis (Postanowienia-postanowienia prawomocne) zarejestrowany został po ponad 3 miesiącach od zaistnienia i po upływie 21 dni od terminu z ww. zaleceń (RKS nr 20/2017).

W 1 sprawie na 19 nie dokonano weryfikacji wpisów w terminie wskazanym w ww. zaleceniach, stąd w ewidencji widnieje nieprawidłowa data popełnienia czynu (RKS nr 40/2017).

W badanych 19 na 19 sprawach ustalono występowanie błędów, w szczególności:

- 1) Dokonano wpisów w RKS w niewłaściwych kolumnach (RKS nr 20/2017 – 1 wpis, 40/2017 – 2 wpisy, RKS nr 180/2017 – 1 wpis, 252/2017 – 1 wpis)
- 2) Wprowadzono błędną datę popełnienia czynu (RKS nr 40/2017, 144/2017, 20/2018),
- 3) Nie ewidencjonowano wymaganych zapisów tj.:
 - brak zaewidencjonowania odmowy wszczęcia postępowania (RKS nr 60/2017),
 - nie odnotowano sporządzenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów, a co za tym idzie nie odnotowano danych podejrzanego (RKS nr 60/2017),
 - nie odnotowano wniosków o udzielenie pomocy prawnej (RKS nr 90/2017 – 3 wnioski, RKS 131/2017 – 2 wnioski),
 - nie odnotowano zwrotów akt wysłanych w ramach pomocy prawnej (RKS nr 131/2017),

- nie odnotowano wniosku o przedłużenie dochodzenia (RKS nr 131/2017),
- nie wprowadzono wydanego postanowienia o umorzeniu dochodzenia, a następnie pozycji dot. niezatwierdzenia tego postanowienia przez IAS w Poznaniu i brak wprowadzenia dodatkowych pozycji dot. przesłanek tego umorzenia (RKS nr 144/2017),
- nie wprowadzono daty uprawomocnienia się wyroku (RKS nr 216/2017),
- nie wprowadzono przesłanek odmowy wszczęcia postępowania karnego skarbowego (RKS nr 252/2017, 249/2017),
- nie wprowadzono przesłanki umorzenia w formacie „tok sprawy” (RKS nr 275/2017).

4) Błędnie zaewidencjonowano w formacie „tok sprawy” wnioski o przedłużenie dochodzenia – w systemie wprowadzono pozycję „wnioski – inne wnioski” zamiast „wnioski - wniosek o przedłużenie dochodzenia” (RKS nr 40/2018).

5) Wprowadzono błędną kwalifikację prawną czynu zabronionego (RKS nr 234/2017).

6) Opis czynu w systemie jest nieadekwatny do stanu faktycznego sprawy (RKS nr 20/2018).

7) Błędy w zakresie wprowadzania uszczuplenia:

- brak wprowadzenia danych dotyczących narażonego na uszczuplenie podatku od nieruchomości (RKS nr 60/2017),
- wprowadzono błędną kwotę uszczuplenia (RKS nr 144/2017),
- uszczuplenie wprowadzono jako rodzaj podatku VAT zamiast PIT (RKS nr 234/2017).

8) Rejestrowanie błędnych wpisów dot. sposobu zakończenia sprawy tj. jest postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia, a winno być postanowienie o umorzeniu dochodzenia (RKS nr 60/2017)

9) Rejestrowanie błędnych dat czynności:

- w sposobie załatwienia sprawy (RKS nr 60/2017),
- w formacie „tok sprawy” – postanowienie o przedstawieniu zarzutów (RKS nr 126/2017, 40/2018),
- wprowadzono nieprawidłową datę przyjęcia do US (datę wpływu do komórki) – wprowadzono ją w dacie wszczęcia dochodzenia zamiast w dacie przyjęcia do komórki SKK (RKS nr 108/2017), w dacie nadania nr ESKS zamiast daty wpływu (RKS nr 144/2017),
- postanowienia o zawieszeniu dochodzenia (RKS 144/2017),
- daty uprawomocnienia się wyroku sądu (RKS nr 162/2017),

- daty nałożenia mandatu – rozstrzygnięto sprawę w drodze mandatu kredytowanego (RKS nr 180/2017),
- postanowienia o przedłużeniu dochodzenia (RKS nr 131/2017),

Powyższe błędy wynikały najczęściej z pomyłki lub wprowadzania dat czynności w datach dokonywania tychże wpisów do ESKS, ponieważ system każdorazowo ma ustawioną jako datę domyślną datę bieżącą.

10) Dwukrotnie zaewidencjonowano nałożony mandat karny kredytowany kończący sprawę w postępowaniu (RKS nr 180/2017).

11) Zarejestrowano sprawę wyłącznie w rejestrze RKS, z pominięciem rejestru RMW (RKS nr 1/2018)

12) W 5 przypadkach w sprawach z rejestru RMW, które wpisano następnie do rejestru RKS, wpisu dokonano niezgodnie z *Podręcznikiem użytkownika* bez użycia funkcji „zmień na sprawę” – dotyczy RKS nr 90/2017, 126/2017, 180/2017, 198/2017, 131/2017. Z tego w 1 przypadku sprawy RKS nr 126/2017 – dotyczy 2 spraw z RMW 388/2017 i 51/2017 (czyn ciągły) – żadne z nich nie zostało przekształcone zgodnie z podręcznikiem (faktycznie powinien zostać tylko jeden przekształcony – natomiast drugi włączony do niego zgodnie z pkt 2.7.3 *Podręcznika użytkownika*), dodatkowo w RMW brak wpisów co do sposobu zakończenia; brak wpisów, co do sposobu zakończenia sprawy stwierdzono również w RMW 377/2017 (RKS nr 131/2017).

Ponadto ustalono, że w 1 sprawie, którą wprowadzono do rejestru RMW (stwierdzono nieznaczące opóźnienie 1 dnia w zakresie rejestracji) – nie wprowadzono danych zawiadamiającego (dotyczy RMW nr 481/2017, następnie RKS nr 252/2017).

Podsumowując, w zakresie wprowadzania danych do RKS stwierdzono:

- w 8 sprawach na 19 niekompletne dokonywanie wpisów danych do RKS,
- w 10 na 19 spraw nierzetelne wprowadzanie danych do RKS tj. niezgodne z danymi rzeczywistymi (akta spraw),
- w 12 na 19 spraw nieprawidłowe dokonywanie wpisów (niezgodne z regułami *Podręczników użytkownika* ESKS i przesyłanymi wytycznymi i zaleceniami).

Zgodnie ze złożonym wyjaśnieniem przez Pierwszego Zastępcę Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce błędy zostały poprawione, a wpisy uzupełnione w toku niniejszej kontroli. Jednakże w dniu zakończenia kontroli dokonano sprawdzenia części spraw pod kątem ich usunięcia.

Stwierdzono, że nadal istnieją błędy tzn. dokonano poprawek, ale w niewłaściwy sposób lub niekompletnie (RKS nr 249/2017, 252/2017, 40/2018).

W związku z uzupełnieniem wpisów w toku niniejszej kontroli, należy zauważyć, że brakujących wpisów do formatki „Tok spraw...” dokonano, co do zasady po upływie instrukcyjnego terminu 30 dni (pkt 3.1 *Podręcznika użytkownika – Postępowanie karne skarbowe*).

Rejestr RMW

Sprawdzeniem objęto 2% populacji (15 spraw z 706).

W badanej próbie 15 spraw ustalono:

1) W 1 przypadku (RMW 62/2018) – wniosku o uchylenie mandatu karnego, który Organ przekazał do Sądu Rejonowego, nie należało rejestrować w rejestrze RMW; sam mandat został zarejestrowany w rejestrze EMS. Jako przyczynę wskazano, że nie było takiego przypadku opisanego w *Podręczniku użytkownika*.

2) W pozostałych 14 sprawach, które podlegały wpisowi do rejestru RMW stwierdzono:

- w 14 na 14 przypadków terminowo zarejestrowano sprawy w rejestrze RMW,
- w 12 na 14 przypadków wprowadzono prawidłową datę popełnienia czynu, błędnie wprowadzono daty popełnienia czynu w 2 przypadkach na 14 (RMW 424/2017 i 518/2017) – błędy poprawiono w toku kontroli,
- w 13 na 14 przypadków wprowadzono prawidłowy tytuł wpływu, błąd stwierdzono w 1 na 14 przypadków (RMW o nr 424/2017) – błąd poprawiono w toku kontroli,
- w 14 na 14 przypadków wprowadzono właściwą kwalifikację prawną czynu,
- w 10 na 14 przypadków wprowadzono prawidłową datę wpływu, błędnie datę wprowadzono w 4 przypadkach na 14 (RMW nr 189/2017, 471/2017 – błąd poprawiono, 518/2017, 93/2018) – w części przypadków brak możliwości poprawienia błędu,
- w 1 przypadku zbędnie zastosowano funkcję zmień na sprawę dot. EMS, ponieważ należało zastosować pozycję w „toku sprawy” o nazwie – *mandat - rozstrzygnięto sprawę w drodze mandatu kredytowanego*, a następnie mandat zarejestrować w ewidencji EMS (RMW nr 518/2017), w tym przypadku w RMW brak rzetelnej informacji o sposobie zakończenia sprawy, ponieważ wpis systemowy jedynie informuje, że sprawę przeniesiono do EMS,
- w 1 przypadku sposób zakończenia wprowadzono w opisie sprawy zamiast w formacie „tok sprawy”, która jest w tym przypadku pusta (RMW nr 424/2017),

– w 1 przypadku nie zostały wprowadzone wymagane informacje dot. instytucji czynnego żalu tj. z kategorii zarządzenia/ zawiadomienia opcje załatwienia sprawy – zawiadomienia-czynny żal – wpływ zawiadomienia (niezgodnie z Podręcznikiem użytkownika pkt 2.7.2) - dotyczące czynnego żalu (RMW nr 471/2017).

3) W 4 przypadkach w sprawach z rejestru RMW, które wpisano następnie do rejestru RKS, wpisu dokonano niezgodnie z *Podręcznikiem użytkownika* bez użycia funkcji „zmień na sprawę” – dotyczy RMW nr 1/2017, 189/2017, 283/2017, 377/2017. Wyjaśniono w dniu 25 września 2018 r., że sprawy przekształcano w wyżej wymieniony sposób dopiero po 15 września 2017 r. Powyższe wyjaśnienie nie znajduje odzwierciedlenia w ustaleniach badanej próby, bowiem w sprawach RMW o nr 48/2017, 142/2017, 471/2017, którym nadano nr ESKS przed 15 września 2017 r., wpisu do rejestru RKS dokonano właściwie z użyciem funkcji „zmień na sprawę”. Zatem, w tym samym czasie wpisów dokonywano zarówno w sposób prawidłowy zgodnie z *Podręcznikiem użytkownika*, jaki i niewłaściwie. Należy zauważyć, że wskutek tego w rejestrze RMW widnieje błędny wpis o sposobie zakończenia sprawy.

Celem sprawdzenia kompletności spraw rejestrowanych w systemie ESKS w toku kontroli pobrano zestawienia/wydruki z BA dot. *Kart informacyjnych o ujawnieniu czynu zabronionego z Kks*, które zostały przekazane w kontrolowanym okresie z poszczególnych komórek Urzędu do komórki SKK. Na podstawie powyższych wydruków do badania wybrano 10 wniosków (*Kart informacyjnych*) wybranych wg osądu kontrolującego:

W 10 zbadanych sprawach:

- w 9 przypadkach terminowo zaewidencjonowano *Karty informacyjne o ujawnieniu czynu zabronionego z Kks* (wnioski o ukaranie),
- w 1 przypadku – sprawa została błędnie zaewidencjonowana w BA przez komórkę SKA – nie dotyczy spraw z zakresu działania komórki SKK,
- w 1 przypadku (RMW 293/2017) nie wprowadzono daty wpływu, ani innych danych – dane uzupełniono w toku nin. kontroli.

Na podstawie badanej próby stwierdzono, że wszystkie wymagane wnioski zostały odnotowane w rejestrze RMW.

W toku kontroli ustalono, że w rejestrze RMW wprowadzano zawiadomienia złożone w trybie art. 16 i 16a Kks tzw. „czynne żale”, których załatwienie należało do zadań komórki

SKK. W Urzędzie Skarbowym Poznań – Jeżyce, zgodnie z udzielonym wyjaśnieniem, zawiadomienia dot. naruszenia przepisów prawa podatkowego w zależności od rodzaju trafiały do odpowiedniej komórki merytorycznej, w której pracownicy tych komórek dla każdego „czynnego żalu” zakładali sprawę i dokonywali weryfikacji zawiadomień pod kątem dopuszczalności karalności czynu objętego zawiadomieniem oraz spełnienia przez składającego zawiadomienie warunków wyłączających karalność czynu. W przypadku, gdy w wyniku analizy sprawy stwierdzono skuteczność czynnego żalu, sprawę zamykano w komórce merytorycznej zaewidencjonowanej w BA ze stosownym opisem sprawy. (...) W przypadku, gdy analiza prowadzona przez komórkę merytoryczną wykazała, że złożone zawiadomienie jest nieskuteczne, sprawa z uzasadnieniem przekazywana była do komórki KKS na formularzu „KARTA INFORMACYJNA o ujawnieniu popełnienia czynu zabronionego z Kodeksu karnego skarbowego” celem załatwienia i zarejestrowania w RMW, jako sprawa.

Rejestr EMS

Sprawdzeniem objęto 5% populacji (13 spraw z 268).

W kontrolowanej próbie stwierdzono:

- 1) W 13 na 13 przypadków mandat zaewidencjonowano terminowo.
- 2) W 13 na 13 przypadków prawidłowo odnotowano rodzaj sprawy tj. w 11 przypadkach – mandat kredytowany i w 2 przypadkach mandat kredytowany kończący sprawę.
- 3) W 13 na 13 przypadków prawidłowo wprowadzono kwoty mandatu, nr mandatu, tytuł wpływu.
- 4) W 10 na 13 przypadków wprowadzono błędną datę popełnienia czynu – wpisując datę nałożenia mandatu, zamiast daty rzeczywistego popełnienia czynu, niezgodnie z pkt 2.6 *Podręcznika użytkownika – Postępowanie karne skarbowe* (EMS nr 1/2017, 21/2017, 41/2017, 61/2017, 101/2017, 161/2017, 181/2017, 1/2018, 41/2018).
- 5) W 2 na 13 przypadków wprowadzono błędną kwalifikację prawną czynu (EMS nr 121/2017, 181/2017).
- 6) W 1 na 13 przypadków wprowadzono błędne dane ukaranej wprowadzając, jako pierwsze imię drugie imię ukaranej (EMS nr 161/2017).

Błędy poprawiono w toku niniejszej kontroli.

Rejestr RSP

Sprawdzeniem objęto 100% populacji (2 sprawy z 2).

W zakresie prowadzenia rejestru spraw o przestępstwo RSP w ESKS stwierdzono:

- 1) Sprawy zarejestrowano terminowo (2 sprawy na 2).
- 2) W 1 sprawie na 2 wprowadzono błędną datę wpływu (RSP 1/2018).
- 3) W 1 sprawie na 2 wprowadzono błędną datę popełnienia czynu (RSP 1/2018).
- 4) W 1 sprawie na 2 stwierdzono błędy w formacie „tok sprawy” (RSP 1/2018):
 - wnioski o udzielenie pomocy prawnej do Urzędu Skarbowego (...) nie zostały przesłane systemowo do tego Urzędu (3 wnioski) – niewłaściwa obsługa wniosków,
 - nie wpisano pozycji dotyczących wniosków o przedłużenie dochodzenia, zamiast tego wprowadzono postanowienie o przedłużeniu dochodzenia, jednakowoż takiego postanowienia brak w aktach sprawy,
 - dodano pozycję „pisma – pisma różne”, która nie ma odzwierciedlenia w dokumentach źródłowych, bowiem powinno się ją wprowadzić jako pomoc prawną (dot. wniosku o końcowe zaznajomienie się z aktami sprawy) – patrz: wcześniejsze zapisy,
 - wprowadzono błędną datę czynności (dot. aktu oskarżenia),
 - pierwotnie zarejestrowano sprawę w RKS (RKS 7/2018), a następnie dokonano rejestracji w RSP (wyjaśniono, że pomyłki wynikały z tego, że pracownik po raz pierwszy rejestrował taką sprawę w systemie).
- 5) W 1 sprawie na 2 (RSP 1/2017) w 2 postanowieniach wpisano błędną datę czynności.

Rejestr RPP (rejestr pomocy prawnej)

Sprawdzeniem objęto 100% populacji (11 spraw z 11).

W zakresie prowadzenia rejestru pomocy prawnej RPP w ESKS stwierdzono:

- 1) W badanej próbie 11 spraw, 1 sprawa została zaewidencjonowana omyłkowo (RPP nr 1/2017), pozycja dotyczy próby zarejestrowania wniosku o pomoc prawną wychodzącą.
- 2) W zakresie pozostałych 10 spraw (8 zakończonych, 2 w toku):
 - w 10 na 10 przypadków wnioski o pomoc prawną zaewidencjonowano terminowo,
 - w 7 na 10 przypadków wnioski obsłużono prawidłowo,
 - w 3 na 10 przypadków wprowadzono błędną datę wpływu (RPP nr 2/2018, 3/2018, 8/2018), z tego w 2 przypadkach wprowadzono, jako datę wpływu, datę nadania numeru ESKS (data bieżąca), w 1 przypadku pomyłka dotyczy miesiąca, wprowadzono maj 2018 r. winien być kwiecień 2018 r., jest to oczywista omyłka,
 - w 1 na 8 przypadków (dotyczy spraw zakończonych) zastosowano niewłaściwą opcję zakończenia sprawy jest *wnioski-inne zwrócone wnioski*, winno być *pomoc prawna zwrot*,

ponadto wpisu do systemu dokonano po 2 miesiącach od daty zrealizowania pomocy prawnej (RPP nr 2/2018).

Powyższe stwierdzone błędy poprawiono w toku kontroli.

3) Nieewidencjonowanie wniosków o pomoc prawną w okresie od wdrożenia systemu ESKS do 22 maja 2018 r. – jako przyczynę tego stanu wskazano, że sprawy te nie były wprowadzone do systemu przez wnioskodawcę lub brak możliwości ich zidentyfikowania w systemie. Wyjaśniono, że wpływające sprawy rejestrowano poza systemem ESKS w rejestrze ręcznym zgodnym z Jednolitym Rzeczowym Wykazem Akt (JRWA) i każdej sprawie nadawano numer zgodny z JRWA, co umożliwiało ich identyfikację oraz dokonanie kontroli terminowości realizowanych zadań. W odniesieniu do treści ww. wyjaśnienia należy wskazać, że od 3 lipca 2017 r. wszystkie Urzędy Skarbowe miały obowiązek ewidencjonowania spraw karnych skarbowych, karnych oraz materiałów poprzez system ESKS – w odpowiednim rejestrze. Zgodnie z treścią *Podręcznika użytkownika – rejestr wykonywanej pomocy prawnej*, obowiązuje nakaz korzystania z mechanizmu systemowego przekazywania akt sprawy w przypadku występowania do organów postępowania przygotowawczego Krajowej Administracji Skarbowej, a także obowiązek ewidencjonowania wykonanej „pomocy prawnej”.

3. Nadzór nad wprowadzaniem danych do ESKS

Kontrole funkcjonalne:

Zasady realizacji czynności kontroli funkcjonalnej w urzędach skarbowych podległych Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu określone zostały w dokumencie „Sprawowanie kontroli funkcjonalnej wykonywanej w ramach nadzoru służbowego przez osoby zajmujące stanowiska kierownicze w izbach i urzędach skarbowych” załącznik nr 1 do „Systemu kontroli wewnętrznej w administracji podatkowej” (Zarządzenie nr 12/2014 Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie wprowadzenia „Systemu Kontroli Wewnętrznej”).

W planach kontroli funkcjonalnych zatwierdzonych przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań – Jeżyce na lata 2017 i 2018 nie ujęto zagadnień związanych z systemem ESKS.

W kontrolowanym okresie w komórce SKK przeprowadzono 2 kontrole funkcjonalne przez kierującego komórką, jednakże obejmowały one okres nieobjęty zakresem niniejszej kontroli i nie dotyczyły zagadnienia ewidencjonowania spraw w ESKS.

Pierwszy Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce przeprowadził 2 kontrole funkcjonalne z zakresu spraw karnych skarbowych tj. kontrolę funkcjonalną w zakresie nadanych

uprawnień do systemów informatycznych pracownikom komórki SKK (nie stwierdzono nieprawidłowości), a także kontrolę funkcjonalną w zakresie „Prawidłowości dokumentowania wszczynanych postępowań karnych skarbowych oraz zgodności podejmowanych przez pracowników komórki SKK działań z zakresem obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności”, która dotyczyła swoim zakresem również wprowadzenia niektórych spraw do systemu ESKS we wrześniu 2017 r. (nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie).

Nie przeprowadzono kontroli funkcjonalnej obejmującej prowadzenie ewidencji ESKS (prawidłowości, kompletności, rzetelności, terminowości), co było działaniem niewłaściwym, z uwagi na ryzyko wystąpienia błędów na etapie wdrażania tego systemu informatycznego.

Bezpośredni nadzór:

Informacji o sposobie sprawowania nadzoru w zakresie wprowadzania danych do systemu informatycznego ESKS, w tym wdrożenia systemu w Urzędzie Skarbowym Poznań-Jeżyce udzieliła osoba kierująca Wieloosobowym Stanowiskiem Spraw Karnych Skarbowych do dnia 13 kwietnia 2018 r. (wyjaśnienie z dnia 28 września 2018 r.) oraz Pierwszy Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce.

Ze złożonych wyjaśnień wynika, że nadzór sprawowany był przez:

- pracowników komórki SKK upoważnionych do wprowadzania danych do tego systemu (w ramach samokontroli lub na zasadzie wzajemności),
- Kierującego komórką SKK (w ramach bezpośredniego nadzoru nad pracownikami),
- Zastępcę Naczelnika nadzorującego bezpośrednio pracę komórki SKK.

W ramach czynności nadzorczych była prowadzona kontrola poprawności wprowadzonych do systemu ESKS danych m.in. poprzez cykliczne raportowanie o poprawionych błędach, wynikających z raportów błędów dostępnych w systemie ESKS, dokonywana do 10. dnia każdego miesiąca, począwszy od dnia 8 września 2017 r. Informacja o dokonaniu kontroli poprawności i poprawieniu zaistniałych błędów wykazanych w raportach była każdorazowo przekazywana przez Urząd Skarbowy Poznań-Jeżyce do osoby wyznaczonej przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu pismem z dnia 1 września 2017 r. znak sprawy 3001-ICS.802.4.2017.

Wskazano, że od połowy kwietnia 2018 r. z komórki SKK do IAS w Poznaniu odszedł pracownik kierujący wieloosobowym stanowiskiem komórki SKK, co niejako automatycznie powodowało bezpośredni stały nadzór i kierowanie w tym okresie tą komórką przez Pierwszego Zastępcę Naczelnika.

Ponadto Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań – Jeżyce poinformował, że potwierdzeniem nadzoru jest również oddelegowanie od lipca 2018 r. dodatkowego pracownika do komórki SKK z uwagi na dostrzeżone zaległości.

Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce okazała kontrolującym posiadane dokumenty, zestawienia, raporty dokumentujące sprawowany nadzór, były to m.in. wydruki raportów o błędach (dot. kwietnia 2018 r. i sierpnia 2018 r.)

Nadzór i monitorowanie przebiegu rejestrowania spraw i poszczególnych wpisów w toku spraw, odbywał się na bieżąco. Kontrola poprawności dokonywanych wpisów, a następnie poprawa zaistniałych błędów odbywała się w przeważającej mierze *ad hoc* podczas dokonywania kolejnych wpisów w toku danej spraw.

Wyjaśniono również, że w kontrolowanym okresie podejmowano wszelkie działania i czyniono starania, ażeby dokonać rejestracji wszystkich spraw do poszczególnych rejestrów systemu ESKS. Jako przyczynę zaistniałych nieprawidłowości i błędów wskazywano niedostateczną wiedzę pracowników komórki karnej, obsługujących system ESKS w zakresie wszystkich zasad rejestrowania spraw, spowodowanym niewystarczającą ilością czasu na pozyskanie pełnej wiedzy zawartej w podręczniku użytkownika systemu ESKS. Wskazywano także m.in. na duże obciążenie pracą, konieczność terminowej realizacji bieżących zadań, chętność dokonywania wpisów do systemów, w tym zwłaszcza do systemu ESKS, a przede wszystkim ilość spraw podlegającą rejestracji, które spowodowały, iż operatorzy systemu ESKS nie dysponowali wystarczającą ilością czasu na uzupełnianie wiedzy w zakresie funkcjonowania systemu ESKS.

W ramach sprawowanego nadzoru podejmowano działania mające na celu terminowe i prawidłowe wprowadzenie wszystkich spraw do systemu ESKS, a także zapewnienie terminowego prowadzenia bieżących spraw oraz zapobieżenie ryzyku przedawnienia prowadzonych spraw karnych skarbowych. Bieżąco kwestie związane z realizacją zadań związanych z wdrożeniem systemu ESKS były konsultowane i omawiane z Pierwszym Zastępcą Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce.

Obowiązek zaewidencjonowania spraw w systemie ESKS do dnia 15 września 2017 r. był dodatkowo utrudniony z uwagi na konieczność wykorzystania przez pracowników komórki karnej zaległych urlopów do końca września 2017 r.

W ramach prowadzonego nadzoru sygnalizowano wątpliwości związane z funkcjonowaniem systemu ESKS, zwracano się m.in. do koordynatora ESKS, drogą elektroniczną za pośrednictwem poczty elektronicznej z zapytaniami, o możliwość sporządzania, czy generowania danych z systemu ESKS, w szczególności z rejestru RMW pod kątem terminu przedawnienia karalności danej sprawy, czy też możliwości wykorzystania gromadzonych w systemie danych na potrzeby sprawozdawcze oraz przeprowadzono rozmowy telefoniczne w przedmiocie funkcjonowania systemu ESKS z koordynatorem ESKS, w przedmiocie generowania raportów błędów w systemie ESKS.

W kontrolowanym okresie również kilkakrotnie zgłaszano poprzez system RPI wnioski o możliwość dokonywania wydruków z systemu ESKS. W kwietniu 2018 r. pracownicy komórki karnej Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce uzyskali możliwość dokonywania wydruków z systemu ESKS, co znacznie ułatwiło sprawowanie kontroli nad poprawnością wpisów w systemie ESKS.

Kierowanie zapytań do koordynatorów ESKS w sprawach związanych z funkcjonowaniem systemu:

Informacji w powyższym zakresie udzieliła Pierwszy Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce w dniu 7 września 2018 r. i 25 września 2018 r.

W kontrolowanym okresie do zastępcy koordynatora ESKS dwukrotnie kierowano zapytania w formie mailowej w dniach 3 października 2017 r. i 8 stycznia 2018 r. – w obu przypadkach pytanie dotyczyło ew. możliwości sporządzania, generowania danych z systemu ESKS, w szczególności z rejestru RMW, pod kątem terminu przedawnienia danej sprawy – obecnie system umożliwia generowanie takich raportów. Nie stwierdzono innych zapytań w formie mailowej kierowanych do koordynatora ESKS lub jego zastępcy.

W przypadku problemów związanych z wdrażaniem oraz funkcjonowaniem systemu ESKS w pierwszej kolejności pracownicy szkolili się studiując podręcznik, a także dokonywali wymiany doświadczeń z pracownikami innych urzędów skarbowych, jak również kierowali zapytania (telefoniczne, pisemne) do koordynatora lokalnego ESKS.

Z rozmów i konsultacji telefonicznych nie sporządzano pisemnych notatek. W niektórych przypadkach dotyczących spraw pomocy prawnej wyjaśniano kwestie rejestracji w ESKS, co potwierdzają adnotacje zawarte na wnioskach kierowanych przez inne Urzędy o przeprowadzenie pomocy prawnej.

Na urzędy skarbowe nałożono obowiązek przesyłania informacji o poprawionych błędach do 10 dnia każdego miesiąca – pismo Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu

z 1 września 2017 r. znak sprawy 3001-ICS.802.4.2017. Urząd Skarbowy Poznań-Jeżyce wywiązał się z obowiązku przekazania informacji o poprawionych błędach koordynatorowi ESKS (osobie wyznaczonej tj. zastępcy koordynatora ESKS IAS w Poznaniu).

W zakresie sprawowanego nadzoru nad zadaniem wdrożenia systemu ESKS oraz prawidłowością ewidencjonowania zdarzeń w tym systemie stwierdzono:

- nieprowadzenie na bieżąco kontroli funkcjonalnych bezpośrednio dotyczących kontrolowanego zagadnienia,
- niewystarczający nadzór nad prawidłowością ewidencjonowania spraw w ESKS, na co wskazują stwierdzone w toku niniejszej kontroli błędy.

Należy podkreślić, że w toku prowadzonej kontroli w dniach od 22 sierpnia 2018 r. do 28 września 2018 r. kontroler – ekspert skarbowy pracownik Działu Spraw Karnych Skarbowych Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu przeprowadził kilkakrotnie instruktaż stanowiskowy dla pracowników komórki SKK Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce oraz dla Pierwszego Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Jeżyce w zakresie obsługi systemu ESKS z uwzględnieniem danych zawartych w *Podręcznikach użytkownika* opracowanych do tego systemu. Powyższe powinno wpłynąć na poprawę działania Urzędu Skarbowego w tym zakresie.

(akta kontroli pozycja 3 str. 9 – 211)

Podsumowując, w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości:

1. Nieprawidłowe ewidencjonowanie spraw w rejestrach RKS, RMW, RPP, RSP, EMS systemu informatycznego Ewidencja Spraw Karnych Skarbowych ESKS – zakres stwierdzonych nieprawidłowości opisano w treści niniejszego sprawozdania. Wskutek tego, dane w systemie informatycznym nie odzwierciedlają stanów faktycznych wynikających z dokumentów źródłowych (akt sprawy) i w konsekwencji utrudniają pozyskanie wiarygodnej i szybkiej informacji o danej sprawie, a także wpływają na jakość sprawozdawczości (analiz).
2. Niedostateczny nadzór nad prawidłowością ewidencjonowania spraw w ESKS, na co wskazują stwierdzone w toku niniejszej kontroli błędy, w tym nieprowadzenie na bieżąco kontroli funkcjonalnych bezpośrednio dotyczących kontrolowanego zagadnienia.

Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu ocenia działania Urzędu Skarbowego w skontrolowanym zakresie pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Wpływ na powyższą ocenę miało podjęcie jeszcze w toku kontroli działań w celu usunięcia stwierdzonych błędów, w szczególności uzupełnienia brakujących wpisów oraz dokonania poprawek w zakresie już zaewidencjonowanych czynności procesowych.

Ponadto na podstawie badanej próby stwierdzono, że w Urzędzie Skarbowym Poznań–Jeżyce w wymaganym terminie wdrożono system informatyczny Ewidencja Spraw Karnych Skarbowych w zakresie rejestrów RKS, RMW, RSP, EMS. W rejestrze RPP rejestrowanie spraw rozpoczęto z opóźnieniem z dniem 23 maja 2018 r., jako przyczynę tego stanu wskazywano fakt, że sprawy te nie były wprowadzone do systemu przez wnioskodawców lub brak było możliwości ich zidentyfikowania w systemie. Obecnie sprawy w rejestrze RPP systemu ESKS ewidencjonowane są właściwie.

Najwięcej błędów stwierdzono w zakresie prowadzenia Rejestru Spraw Karnych Skarbowych – RKS (stwierdzono je we wszystkich sprawach), jednakże w większości są to pomyłki, które można poprawić, co w znacznej części miało miejsce w toku kontroli prowadzonej przez pracowników IAS w Poznaniu. W pozostałych rejestrach również usunięto błędy (o ile na danym etapie sprawy było to możliwe).

Jedną z przyczyn takiego stanu mogły być zmiany kadrowe w komórce. W dniu 28 września 2018 r. na spotkaniu podsumowującym kontrolę poinformowano o wyznaczeniu osoby kierującej Wieloosobowym Stanowiskiem Spraw Karnych Skarbowych, co powinno wpłynąć na sprawowany nadzór. Ponadto w związku z problemami kadrowymi przesunięto jedną osobę do pracy w komórce SKK.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości:

- pracownicy Wieloosobowego Stanowiska Spraw Karnych Skarbowych,
- kierujący w kontrolowanym okresie Wieloosobowym Stanowiskiem Spraw Karnych Skarbowych,
- Pierwszy Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań–Jeżyce w zakresie sprawowanego bezpośredniego nadzoru nad Wieloosobowym Stanowiskiem Spraw Karnych Skarbowych,
- Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań–Jeżyce w zakresie realizacji kontroli funkcjonalnych.

**Zalecenia i wnioski dotyczące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości
lub usprawnienia funkcjonowania kontrolowanego urzędu**

Wobec stwierdzonych powyżej nieprawidłowości i uchybień Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu zaleca:

1. Dokonywać wpisów do systemu ESKS terminowo, rzetelnie, prawidłowo i kompletnie, zgodnie z *Podręcznikami użytkownika* opracowanymi do tego systemu oraz wytycznymi Ministerstwa Finansów i koordynatora systemu ESKS.
2. Wykonać niezwłocznie przegląd spraw zarejestrowanych w systemie ESKS pod kątem poprawności, kompletności i rzetelności wprowadzonych danych i usunąć błędy.
3. Zwiększyć skuteczność nadzoru w zakresie wprowadzania danych do systemu ESKS m.in. poprzez cykliczną weryfikację ewidencjonowanych spraw w ramach prowadzonych kontroli funkcjonalnych.
4. Przeprowadzić kontrolę funkcjonalną w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień w terminie 9 miesięcy od dnia udzielenia informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oraz zobowiązuje Naczelnika Urzędu Skarbowego do przekazania informacji o rezultatach wdrożenia zaleceń pokontrolnych.

Pouczenie

Stosownie do przepisu art. 52 ust. 5 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. nr 185, poz. 1092) i § 26 Zarządzenia nr 74/2016 Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu z dnia 28 listopada 2016 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach skarbowych województwa wielkopolskiego, Naczelnik Urzędu Skarbowego w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania z kontroli ma prawo przedstawić do niego stanowisko; nie wstrzymuje to jednak realizacji ustaleń kontroli.

Termin złożenia informacji

W przypadku stwierdzonych uchybień bądź nieprawidłowości w terminie 30 dni od dnia otrzymania sprawozdania z kontroli należy poinformować Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, uchybień.

PIECZĘĆ I PODPIS DYREKTORA IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ

DYREKTOR
IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ
w Poznaniu

Agnieszka Szymaniewicz

Pieczeń i podpis Dyrektora Izby Administracji Skarbowej

Otrzymują:

1. Egzemplarz nr 1 – Naczelnik kontrolowanego urzędu,
2. Egzemplarz nr 2 – strona kontrolująca celem włączenia do akt kontroli.

